

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 2. septembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 102.

Vlada in gospodarska kriza.

Bil je čas, ko je tudi vlada smatrala za potrebno, da vsaj na videz pokaže, da se zaveda težkega položaja, v katerem se nahaja celokupno naše gospodarstvo. Velike poplave, ki so grozile s splošnim uničenjem milijonskih vrednot, ko so se širile vesti o bližajoči se splošni katastrofi, so strezile tudi merodajne faktorje, da so hoteli vsaj mimogrede pokazati nekaj razumevanja in dobre volje za gospodarsko delo. Govorilo se je o stalnih dnevnih sestankih posebnega odbora ministrov, ki bi se naj pečal samo z vprašanjem omiljenja prenapetih gospodarskih razmer. Sklicala se je slednjič anketa zastopnikov vseh večjih gospodarskih korporacij in organizacij, ki je imela namen, da razpravi samo o sedanjem gospodarskem položaju in o ukrepih, ki bi jih bilo podvzeti, da pridemo čimprej do znošljivih razmer.

V našem listu smo že ob sklicanju ankete ponovno povdarjali, da si od nje ne pričakujemo mnogo. Položaj je preresen, da bi se mogel zboljšati z navadno pomirjevalno injekcijo. Povdarjali smo že tedaj, da je sklicanje ankete samo pesek v oči masi. In nismo se motili.

V resnici se je pred anketo razpravljalo mnogo po časopisu, na sestankih gospodarskih krogov in tudi potek ankete nas je zadovoljil, vsaj so imeli naši zastopniki priliko, da so soglasno izjavili vladi, da se bližajo dvanajsti uri. Govorilo se je še par dni po anketi o predlogih in nasvetih, ki so se stavili vladi, toda to je bilo vse! Danes ne govori nikdo več o anketi. Vlada ne samo, da ne upošteva slavljanih predlogov in nasvetov strokovnjakov, ampak nasprotno hiti, da zaduši in uniči tudi to, kar še s silo vegetira.

Mesto napovedanega znižanja železniških tarif, ki so že itak mnogo dražje kot v Italiji in drugih sosednjih državah, se bo s prvim oktobrom znatno zvišala tovarna tarifa. Povišanje se je sklenilo brez zaslišanja tarifnega odbora.

Klici po odpravi vagonске mizerije so ostali doslej brezuspešni. Ob splošni poslovni stagnaciji se je naš izvoz znižal na eno petino normalnega izvoza, toda tudi za to petino ne morejo naši izvozniki dobiti potrebnih vagonov na razpolago. Postaja, ki so dobivale v času največjega pomanjkanja do 30 voz dnevno, imajo danes na razpolago komaj 3—4 voze. Še ona malenkost, ki je bi mogli naši izvozniki izvovčiti, je danes nemogoča in to vsled splošne desorganizacije in kaosa na centralnih mestih, ki nočejo ob potrebi upoštevati nasvete praktikov in pametne predloge prizadeti.

Dasi je davčni vijak, zlasti pri nas, že skoro dovršil svoje delo in grize še samo na kosteh našega gospodarskega organizma, se neenakosti v davčni obremenitvi noče odpraviti in se dela z uprav polzevo počasnostjo na izenačenju davčnih zakonov.

Kako je pa vladi na srcu gospodarski blagor naše države, nam še prav jasno kaže načrt uredbe o organizaciji centralne uprave. Ker se je na gospodarski anketi povdarjalo o štednji, ki bi se naj začela predvsem na centralnih mestih, je čutil minister financ g. dr. Perić te dni potrebo predložiti ministrskemu svetu načrt uredbe, na podlagi katere se bo reorganizirala centralna uprava. Zahtevali smo sicer štednje in jih bomo tudi odobraval, toda štednja naj se iz-

vede smotreno. Skrčiti ministristvo trgovine in industrije in pustiti zato nedotaknjena, odnosno še kompletirati druga nepotrebna ministristva, pomeni ubijati naše gospodarstvo in ne štediti.

Ministristvo trgovine naj bi imelo — po načrtu ministra dr. Perića — samo tri oddelke in sicer: administrativni oddelak, oddelak za trgovino in oddelak za industrijo in obrt. Odpadel bi tedaj od sedaj že itak miniaturnega ministristva oddelak za tujski promet, za strokovno šolstvo in bančni oddelak, medtem ko bi se oddelka za notranjo in zunanjo trgovino združila.

Že iz tega je razvidno, da ne vodi jo pri reorganizacijskem delu centralne uprave našo vlado gospodarski momenti in da nam bo reorganizacija prinesla novih udarcev, da se bo kaos še povečal. Dolžnost vlade je, da zaslisi pri tako dalekosežnih reformah predvsem zainteresirane kroge. Naloga, ki se je hoče lotiti vlada, je prevažna in gospodarski krogi hočejo na nje rešitvi sodelovati. Devolj je bilo eksperimentiranja, naš gospodarski organizem je preslab, da bi mogel prenašati še delj časa taka mrevarenja. Hiramó, popolnoma zadaviti pa se ne damo!

Sanacija Avstrije.

Dr. Zimmermann je predložil Zvezi narodov 42. in zadnje poročilo o sanaciji Avstrije in priobčuje v njem tudi zaključne številke vse gospodarske obnove. Od začetka sanacije naprej je bilo leto 1925 najbolj ugodno. Še leta 1923 je bilo nad 82 milijonov šilingov deficita v tekočem računu, leta 1924 pa že nič več; nasprotno, izkazal se je celo prebitok 90.63 milj. šilingov in se je ta prebitok v lanskem letu dvignil nad 167 milijonov šilingov. Napram letu 1923 je bilo lansko leto skoraj za 250 milijonov šilingov na boljšem.

Kar se tiče uporabe obnovitvenega kredita v posojilnem neto-znesku 879.80 milijonov šilingov, so ga takole uporabili:

1. Plačilo za kredite, najete v dobi inflacije, 175.000 milijonov šilinoov.
2. Garancijski depot v višini šestmesečnega posojilnega zneska 51.50 milijonov šilingov.
3. Kritje investicijskih izdatkov 332.56 milijonov šilingov.
4. Kritje tekočih stroškov (ca. 13% vsega posojila) 115.44 milijonov šilingov.

Še ne uporabljeni del posojila zna-

ITALIJANSKA TRGOVSKA BILANCA.

Poročajo o nadaljnjem poslabšanju italijanske trgovske bilance. Deficit v prvih petih mesecih tekočega leta v primeri s prvimi petimi meseci lanskega leta znaša po vrednosti 5 odstotkov, po množini pa 13 odstotkov. Poslabšal se je posebno položaj v premogovni, lesni in tekstilni industriji ter v industriji olja in maščobe. Najbolj pomembni sta industriji tekstilij in olja.

* * *

Gospodarski kongres in naš izvoz. Za letošnji kongres trgovskih zbornic in drugih gospodarskih organizacij, ki se bo vršil 11. in 12. t. m., vlada v gospodarskih krogih največje zanimanje. Kakor smo že priobčili, se bo na kongresu razpravljalo vprašanje naše rečne plovitbe, lesne industrije in pogozdovanja ter vprašanje državnih dobav. Kakor običaj-

ša 208.33 milijonov šilingov, koji znesek se je z obrestmi zvišal na 217.60 milijonov šilingov.

Gospodarski položaj Avstrije ni ugoden. Po času navidezne konjunktore vsled inflacije in vsled dvigov na borzi trpi Avstrija še zmeraj pod krizo iz leta 1924 in pod njenimi posledicami. Naslednja tabela kaže deficit avstrijske trgovske bilance, ki so ga krili doslej v veliki izmeri z inozemskimi krediti (vse v milijonih šilingov):

	Izvoz	Uvoz	Deficit
1922	1544	2464	920
1923	1591	2688	1097
1924	1988	3473	1485
1925	1948	2882	934

Kakor vidimo, manjši deficit lanskega leta ni bil posledica povišanega izvoza, temveč posledica manjšega uvoza. Zlasti se je znižal uvoz premoga, kar pripisuje dr. Zimmermann zmanjšani produkciji, ne pa napredujoči elektrifikaciji.

V primeri s prvim polletjem leta 1914 je znašal borzni indeks v septembru 1. 1920 502. Od pomladi 1923 do začetka leta 1924 trajajoče živahno spekulacijsko delovanje je pognalo indeks v januarju 1924 gor na 2680. V marcu 1924 je izbruhnila težka borzna kriza; v oktobru je znašal indeks samo še 975. Od tedaj do konca leta 1925 je bila borzna kupčija minimalna. Mimogrede je dosegel indeks številko 1225 (v januarju 1925), sicer je šel pa neprestano nazaj in je padel v decembru 1925 na nov minimum 957. Od začetka leta 1926 naprej ugotavljajo nalahno gibanje borzne kupčije, vendar pa indeks v juniju še zmeraj ni bil višji kot 971.

Posebno aktualno je sedaj mnenje dr. Zimmermanna o carinskopolitičnem položaju Avstrije. Piše: »Po vojski se je Avstrija na vso moč trudila, da bi spet razširila prodajni krog, skrečen vsled tvorbe nasledstvenih držav. Posrečilo se nam je, da smo sklenili s sosednimi in drugimi državami veliko število trgovskih pogodb. Vse te pogodbe pa niso prinesle zaželjenega uspeha, ker niso zadosti znižale carin, da bi dale avstrijski industriji odločilni razmah. Do konca leta 1924, ko je bila padla krona na 1/14000 svoje vrednosti, je veljala s številko 10.000 pomnožena carinska tarifa nekdanje Avstrije, kar pomeni nekako tretjinsko znižanje carine v primeri z letom 1914. S 1. januarjem 1925 je stopila v veljavo nova zvišana carinska tarifa. Imamo pa v načrtu še vse polno zakonskih predlogov za zboljšanje gospodarskega položaja.«

no, se bo na kongresu sestavilo tudi poročilo o cenitvi letošnje žetve in perspektive za naš izvoz.

* * *

Za Pokrajinsko razstavo »Ljubljana v jeseni«, ki se odpre v soboto dne 4. septembra in traja do 13. septembra, vlada tudi po deželi veliko zanimanje, posebno radi kmetijske razstave. Najavljen je obisk številnih skupin, ki jih organizirajo podružnice Kmetijske družbe. Ne smelo bi biti nobene podružnice Kmetijske družbe, ki ne bi delala v svojem okraju za obisk te za našega kmečkega gospodarja tako važne in poučne prireditve. V nedeljo, dne 5. septembra se priredi posebna razstava plemenskih konj. V svrhu skupnega obiska naj se zahtevajo legitimacije po Din 30.— za polovično vožnjo od urada Ljubljanskega velesejma.

Konec protidraginskih naredb v Nemčiji.

V časih, ko se nam obeta pri še veljavnem protidraginskem zakonu drugi nov zakon za pobijanje draginje, so v Nemčiji odpravili vse zasilne gospodarske zakone, do male izjeme.

Dne 1. avgusta 1923 je stopilo v veljavo osem takih naredb: o navijanju cen, o prepovedi izvoza za življenjske potrebne stvari, o omejitvah trgovanja, o prometu z živino in mesom, o zasilni preskrbi, o preizkuševalnicah cen in o sodiščih za odušitvo. Zadnja naredba je padla prva dne 1. aprila 1924. Bistveni del trgovinskih omejitev itd. je bil odpravljen dne 1. julija 1924. Zakon o prometu z živino in mesom je bil 15. avgusta 1925 omejen samo na nekake kontrolne predpise, zakon z dne 19. julija 1926 pa je razveljavil vse še veljavne zasilne gospodarske navedbe. V veljavi je še: dolžnost, dajati pojasnila, brez česar meni vlada, da ne more biti pri svojem gospodarskem prezadevanju, zlasti za območje kartelnega prava; dalje velja še nadalje prepoved trgovanja z dnevnimi potrebščinami ob nezanesljivosti dotične osebe. Še ne dokončana kazenska postopanja se skoraj v celoti ustavijo, le za prekomerne odstopnine za stanovanja ali za druge najemne prostore teko še dalje, ker vzdržuje njih kaznivost novi stanovanjski zakon z dne 30. junija 1926.

Najvažnejša točka za gospodarsko in sodno prakso je odprava zakona oz. naredb o navijanju cen. Zanimivo je, kaj o pomenu in učinku take naredbe misli na taki višini znanstvene resnosti stoječi list kakor je Deutsche Juristen-Zeitung ter mož prakse z mnogim izkuštvom kakor je berlinski odvetnik dr. Kurt Peschke, ki o tem v 16. zvezku 31. letnika izvaja nastopne misli:

Z nekakšno amnestijo končuje naredba o navijanju cen kakor že prej naredbe, ki naj bi kazenskim potom ščitile zasilno gospodarstvo z najvažnejšimi živili. Poznejšim rodovom bo de neumevna uganka, kako je mogoče, da so skozi enajst let v državi, ki sloni na načelu obrtne svobode, gospodarsko pa na kapitalizmu, pretile kar najstrožje kazni onemu, ki je več zaslužil, nego se je zdelo sodiščem primerno. Razložiti se da to le z razvredbo denarja, ki je pričela že med vojno. Naredba o navijanju cen je bilo nujno dopolnilo inflacijskega finančnega gospodarstva. Če naj se je država z navidezno vrednostjo bankovcev se vzdrževala pri življenju, morala je zato skrbeti, da ostanejo v prometu cene kar mogoče dolgo na dotedanji denarni vrednosti. Le tako ji je »nevidno obdavljevanje« neslo dobiček. Sodišča so ustrezala tem potrebam s tem, da so denarno razvredbo prezirala, a ko to ni več šlo, jo v tako nizki meri ugotavljala, da so »primerne« cene bile vedno pod višino vrednosti. Kalkulacija, ki jo je sodstvo predpisovalo trgovcem, je obstajala samo po sodnih dvoranah, ne pa dejanski, v resnici. Tako postopanje bi bilo uničilo gospodarsko življenje. Če se to ni zgodilo, je razlog pač v tem, da se poslovni svet onih pravil ni držal. Popolni neuspeh naredb o navijanju cen se je pokazal končno, ko se je papirnata marka izločila kot plačilno sredstvo in se je v trgovino splošno uvedlo računanje z zlato marko. Novembra meseca 1. 1923 so bile blagovne cene v Nemčiji za nekaj krat nad svetovnimi

trznimi cenami. Tega gospodarski zakon iz julija 1923 niso mogli preprečiti. Od stabilizacije sem pa je naredba o navijanju cen za blagovni trg, torej za njeno pravo torišče, popolnoma vsak pomen izgubila. Imela je le še vlogo policijske naredbe za promet tedenskih sejmov. Za splošno tvoritev cen je pa čisto neodločilno, če je lupatam prejel kak ribji trgovec ali zelenjadar kazenski nalog radi previsoke cene. Od stabilizacije sem se je uporabljala naredba o navijanju cen, in to celo v povečani meri, v območju stanovanjskega in kreditnega prometa. Sicer se zahtevajo odstopnine za stanovanjske prostore še vedno, ne več pa za poslovne prostore, odkar je obrtnih prostorov dovolj na razpolago. Da bi pa bilo padanje obrestne mere za kredite pripisati sodstvu, ki je bilo izreklo, da so posojila predmet dnevnih potrebe, pač nihče ne boje trdil.

Ponesrečen zakon naj bi kot nauk koristil zakonodajalcu. Seveda kaže že stotletna pravna zgodovina, da je nemogoče cene svobodnemu prometu vsiliti z zakoni, še celo ne z drakonskimi kazenskimi pretnjami.

Ni pa nemškemu zakonodajstvu v slavo, da je tak poizkus, pod vplivom zmotnega in umetno zavedenega ljudskega mnenja, še enkrat napravil v dvajsetem stoletju. Praktičnih izkušenj s kazenskim pravom o navijanju cen se pa ne more dovolj priporočiti enim, ki sodelujejo ob reformi kazenskega prava.

Za kazenski zakon tudi ni dovolj, da ima dober namen. Prepovedi morajo marveč tudi pojmovno biti tako dobro formulirane, da jih državljan sam od sebe razume, ne šele s pomočjo državnega pravdnika. Dvourni pojme naredbe o navijanju cen so šele sodišča polagoma ugotovila in, kakor so se spreminjale gospodarske razmere, vedno tudi popravljala. Posledica je bila pravna nesigurnost brez primere, ki je zelo škodila ugledu kazenskih sodišč. Resno svarilo je torej to vojno oderuško kazensko pravo, naj se ne prepuščajo prenejasno začetni dejanski učini sodnikovemu svobodnemu preudarku. Člankar zaključuje ta svoja razmišljanja z grenko opazko, da se žalibože ne more trditi, da si je bil načrt novega kazenskega zakona teh izkušenj svest.

R. St.

Izdelki slovenskih opekarn.

(Iz instituta tehnične mehanike na univerzi v Ljubljani poroča prof. A. Král.)

(Konec.)

V nižje objavljeni tabeli so v stolpcu b navedene povprečne trdnosti posameznih serij, določene kot aritmetična sredina iz rezultatov vseh komadov posameznih tvornic, v stolpcu c so navedene najvišje, v stolpcu d najnižje vsakokrat ugotovljene trdnosti. V stolpcu e je percentualna izražena razlika med vsakokratno največjo in povprečno trdnostjo, analogno v stolpcu f percentualna razlika med najmanjšo in povprečno trdnostjo. Zadnja kolona g nam končno predvaja razmerje obeh percentualnih razlik f : e.

Št.	Povprečna Največja Najmanjša			Razlika skrajne trd.		Razmerje f : e
	trdnost v kg/cm ²			v % povpreč. trd.		
a	b	c	d	e	f	g
1.	129	186	76	44	41	0.93
2.	255	458	157	81	46	0.57
3.	221	358	118	62	47	0.76
4.	216	509	109	136	54	0.40
5.	235	294	168	26	28	1.08
6.	219	258	186	18	15	0.85
7.	156	255	155	51	13	0.26
8.	219	408	69	86	68	0.79

Ze prvi pogled na tabelo nam kaže, da odgovarjajo vsi preiskani izdelki glede povprečne trdnosti strogim nemškim predpisom; izjemši izdelek št. 1. odgovarjajo celo pogojem za zidake I. vrste. Glede spodnje dopustne meje pa ne odgovarjajo samo izdelki pod št. 1. in 8. Tu moram pripomniti, da se je pri obeh neugodnih poskusnih komadih že na barvi videlo, da sta nezadostno žgana, izdelki pod št. 8. izvirajo vrhu tega iz pripro-

stih kmečkih poljskih peči. V obeh slučajih bi se dalo brez znatnih težav take neodgovarjajoče izdelke izločiti že v obratu samem. Pri izdelavi v poljskih pečeh je pač večji skart nežigoben, pri krožnih pečeh je pa mogoče reducirati tak skart s previdno regulacije kurjave na minimum.

Stolpci e, f in g nudijo v tem oziru interesantno sliko o obratovanju posameznih tvornic. Male percentualne razlike, kojih razmerje $g = f : e$ se bliža 1, pričajo o pravilnem, izravnem delovanju obrata. V takem slučaju nudijo proizvodi tudi z nižjo povprečno trdnostjo odjemalcu več sigurnosti, nego izdelki z visoko povprečno trdnostjo, ampak z zelo diferenciranimi mejami skrajnih trdnosti. Maksimalne trdnosti, ki neprimerno presegajo povprečno trdnost, so pri normalnem materialu le posledica neenakomernosti in vsled tega neracionalne kurjave. Pomenijo potratno energije, ker se visoka kvaliteta takih sporadičnih izdelkov pri praktični uporabi ne da izkoristiti, nasprotno je vsaka prevelika različnost v kvar homogenosti zidovja, ki je zaželjena iz statičnih razlogov.

Razmerje g, ki le pri št. 5 malo presega vrednost 1 in je pri ostalih izdelkih pod, pri mnogih daleč pod 1, nam omogoča še nadaljni interesantni zaključek: čim nižje je to število, tem več se bliža tudi minimalna kvaliteta povprečni kvaliteti. Za odjemalca nudi nizka številka g večjo sigurnost, producentu pa e lahko opomin, da se v njegovem obratu sporadično po nepotrebnem troši kurjava. V obče je iz stolpca g razvidno, da slovenske opekarnice v pretežnem delu niso še na višku glede ekonomije v kurjavi in da bi se tudi v tem oziru lahko še bolj izdatno uveljavil princip štedenja.

Nadaljna važna lastnost opeke je poroznost, ki se meri s procenti kapilarno absorbirane vode v razmerju prirastka teže pri popolnoma premočenem stanju napram teži pri absolutno (vsaj praktično) suhem stanju. Poroznost je pri navadnih zidakah pozitivna kvaliteta: čim bolj porozen je zidak, pač pri zadostni trdnosti, tem bolj izolira proti razlikam temperature in proti zvoku. Najnovejše nemške norme predpisujejo radi tega le minimalni odstotek kapilarno absorbirane vode, glede gornje meje poroznosti puščajo pa producentom povsem proste roke, kar je opravičeno s tem, da je riskantno eksperimentiranje itak že omejeno s precej visokimi mejami zahtevane povprečne in dopustne minimalne trdnosti. Kar se tiče poroznosti bi se pri izdelkih slovenskih opekarn dalo še marsikaj izboljšati. Na razpolago so mi pa samo redki podatki, iz katerih nočem izvajati bolj decidiranih zaključkov. Poudariti bi bilo, da so porozni izdelki seveda lažji za transport in je torej tudi v tem oziru mogoče uveljaviti princip štedenja obenem z izboljšanjem kvalitete.

Konečno zahtevamo od opeke, da je trpežna napram vremenskim vplivom, zlasti ako je namenjena za puste, neomejene zunanje (pročelne) ploskve ali ako je določena za posebno izpostavljene nosilne elemente, kakor n. pr. zidni stebri iz trdo žgane opeke ali pa iz klinkerjev. V tem slučaju zahtevajo zadevni predpisi, da prenese za take namene določena opeka opetovano zmrzovanje in raztajanje. Opekarnice, kojih slojišča so nahajajo v sosesčini sipin apnenčevega gramozja in peska, imajo v tem oziru gotove težkoče, ki se pa tudi s trudom in primerno pazljivostjo pri izdelavi dajo prav dobro izločiti.

Od zbornice za trgovino, obrt in industrijo sem bil pozvan, da izdelam predlog glede norm za izdelavo in za razpečevanje opeke. Ozirajoč se na zgoraj opisana uvaževanja, na rezultate lastnih preiskav domačih proizvodov in na moderne predpise, katere so v tej zadevi izdale druge države, zlasti Nemčija, dovolil sem si predlagati zbornici sledeče norme:

»Vzorci, katere ste mi v svrhu ugotovitve trdnosti domače opeke vposlali, so glede števila prepičlo odmerjeni. Vrhu tega je blago v pretežni večini izbrano in nudi sicer dokaz, kak izdelek je v Sloveniji v la kva-

teti mogoče, ne zadošča pa za ustanovitve splošnih uzane za navadni ali povprečni izdelek.

Ker sem pa izvršil že celo vrsto preiskav z zidaki iz različnih slovenskih opekarn, usojam si na podlagi tozadevnih rezultatov ter ob uporabi nemških norm predlagati sledeče dobavne pogoje:

1. Definicija in splošni pogoji izdelave: Zidaki so umetno oblikovani kamni, ki se izdelujejo iz ilovnatnega materiala s primerno danemu namenu odgovarjajočo primesjo podružnih snovi kot n. pr. peska, kremenčeve sipe ali sipe iz sušene ali žgane ilovice. Na ta način pripravljani in v predpisanih formah oblikovani material se že v primerljivih pečeh tako, da doseže nižje navedene meje trdnosti in higroskopnosti.

2. Oblika. Zidaki naj imajo prizmatično obliko s pravokotnimi robovi. Mera robov naj znaša: v dolžini 29 centimetrov, v širini 14 cm, v višini 6.5 cm.

Druge mere ali druge posebne oblike so dopustne le v sporazumu z odjemalcem, kar je treba izrecno navesti v dobavni pogodbi.

3. Trdnost. Navedeni zidaki morajo izkazovati pri preiskavi 5 poljubnih komadov povprečno trdnost 100 kg/cm². Pri tem ne sme imeti noben komad ene serije manjšo trdnost kot 70 kg/cm².

Poleg navadnih zidakov naj se normira v opekarski industriji še sledeče blago:

a) Trdo žgana opeka, ki mora pri analogni preiskavi izkazati povprečno trdnost 250 kg/cm² in ne sme noben komad ene serije imeti manjšo trdnost kot 200 kg/cm².

b) Klinker, ki mora izkazati povprečno trdnost 350 kg/cm² in ne sme noben komad ene serije imeti manjšo trdnost kot 300 kg/cm².

4. Higroskopnost. Higroskopnost se ugotovi na ta način, da se popolnoma izvrši 5 poljubnih komadov opeke in se iste namaka v čisti vodi toliko časa, da ni več opaziti nikakega naraščanja teže. Celotni prirastek teže med popolnoma suhim in popolnoma mokrim stanjem mora znašati pri navadnih zidakah najmanj 8%, največ pa 20% lastne teže. Pri trdo žgani opeki sme znašati prirastek teže največ 8%, pri klinkerjih analogno največ 5%.

5. Trpežnost napram mrazu. Blago, ki se dobavlja pod imenom: klinker, trdo žgana opeka ali fasadna opeka, mora v popolnoma namočenem stanju prenesti petnajstkratno zmrzovanje na 4° C in raztavanje, 15° do 20° C, ne da bi se poskusni komadi bili vsakokrat vsaj 4 ure izpostavili mrazu.

Ti pogoji bi po mojem mnenju odgovarjali našim proizvodnim razmeram. S časom bi bilo umestno, da se še vpelje diferenciranje navadnih zidakov na dva kvaliteta razreda. S tem pa nočem današnje informacije komplicirati.

Nikakor nočem trditi, da je moj predlog dovršen elaborat. Važno bi bilo, da izpregovori tudi zainteresirana industrija svojo besedo iz vidika prakse in trgovskega poslovanja. Namen predstojajočih vrstic bodem smatral izpolnjenim, ako najdejo odmev v prizadetih krogih in povzročijo debato o predmetnih, za naše gospodarstvo brezdvomno važnih zadevah.

Trgovina.

Izvozniki jabolk in drugega sadja. Na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo se je obrnilo več inozemskih interesentov za naslove izvoznikov domačih jabolk, zato prosim zbornico vse, ki imajo jabolka za izvoz na razpolago, da ji sporočijo svoje naslove kakor tudi približno množino razpoložljivega blaga. (Poleg jabolk se naj navedejo tudi druge vrste sadja, ako je na razpolago v množinah, ki bi prišle v poštev za izvoz.)

Letni živinski sejem v Sarajevu se vrši v dnevi 21., 22. in 23. septembra. Vse podrobne informacije o sejmu daje mestni magistrat v Sarajevu.

Češkoslovaške družbe z o. z. — Statistični državni urad priobčuje seznam

takih družb za leto 1925. Skupno število industrijskih in trgovskih družb z o. z. je bilo 2227, od katerih je 1128 predložilo svoje podatke. 464 je bilo trgovskih družb, 225 se je pečalo s produkcijo živil, 142 s kemično industrijo itd. Od udeležnikov vplačana glavica je znašala 716.5 mil. Kč; med letom se je osnovna glavica dvignila za 40 mil. Kč.

»Donaue«, zavarovalna družba na Dunaju. — Pod predsedstvom predsednika upravnega sveta se je vršil 16. avgusta 62. redni občni zbor Splošne zavarovalne akcijske družbe »Donaue« na Dunaju. Premoženje znaša 5.500.000 šilingov. — Občni zbor je sklenil izvršiti družbino spremenitev na ta način, da se fiksira akcijski kapital s 4.000.000 šilingov, 50.000 akcijskih v nominalni vrednosti 80 šilingov; 1.500.000 šil. so nakazali spremenitveni rezervi. Imajo pa tudi še tehniške rezerve v znesku več kot 15 milijonov šilingov. Sklenile so se tudi nekatere spremembe pravil. Občnemu zboru so predložili poslovno poročilo za l. 1925; čisti dobiček je znašal 96.800.94 šil. in so določili dividendo dveh šilingov za vsako na koncu računskega leta v obtoku se nahajajoče akcije. Iz poročila bere, da so znašali dohodki iz premij in pristojbin 25.238.000 šilingov in da so bili prav izdatno večji kot leto prej. Garancijska sredstva družbe znašajo 21 milijonov šilingov.

Eksportni urad na Ogrskem. Beremo o ustanovitvi državnega centralnega eksportnega urada na Ogrskem. Ogrski gospodarski krogi od vlade energično zahtevajo, naj organizira tak urad. Njegov namen bi bil, da podpira eksportna stramljenja in da pomaga ogrski industriji in eksporterjem pri zopetni osvoboditvi starih prodajnih trgov in pri osvoboditvi novih trgov. Obenem zahtevajo, da se ustanovi na Poljskem državno trgovsko zastopstvo, ki naj pospešuje ogrski eksport v to deželo. Spomnimo se na italijanski eksportni zavezo, o katerem je »Trgovski list« že parkrat poročal.

Anglija uvaža premog. Ker se rudarska stavka zavlačuje, je Anglija primorana zvišati uvoz inozemskega premoga. Po podatkih, ki jih objavlja ministrstvo za rudnike, je bilo v prvem tednu julija uvezenih 1.200.000 ton premoga. V naslednjih tednih je uvoz naraščal, kakor nam kažejo sledeči podatki: 10. julija 521.000, 17. julija 600.000 ton, 24. julija 650.000, 31. julija 850.000 ton. 7. avgusta 950.000, 14. avgusta 970.000 ton.

Uvoz stavbenega lesa v Egipt. Uvoz stavbenega lesa v Egipt predstavlja važno postavko uvoza te države, ker se mora uvažati ves stavbni les. V letu 1925 se je uvozilo v Egipt 842.000 kubičnih metrov stavbenega lesa v vrednosti 522 milijonov dinarjev. Po količini ga je največ uvozila Rumunija (40 od sto); za njo Finska (37 od sto) in Švedska (10 od sto). Druge države so uvozile samo 13 od sto. Naš izvoz stavbenega lesa v Egipt je bil leta 1925 razmeroma majhen in je znašal samo 3.8% celokupnega egipčanskega uvoza.

Industrija.

Prošnje za izdajo uverenj, potrebnih za oprostitev carine. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja ponovno interesente, ki vlagajo prošnje na ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu za izdajo uverenj v svrhu oprostitve uvozne carine, da morajo priložiti prošnji poleg originalne fakture tudi prepis in preved fakture ter da mora uvoznik na originalu fakture potrditi s svojoročnim podpisom, da je faktura originalna. Nadalje opozarja zbornica tudi na to, da morajo biti vse priloge kolokovane s kolekom po 2 Din. Prošnje samo je kolkovati s 5 Din in priložiti je za rešitev kolek za 20 Din. Interesenti naj v lastnem interesu gornja navodila točno upoštevajo.

Čehi in Ogrji ter železni kartel. — Zaposlenost češkoslovaške železne industrije odgovarja običajnosti sedanjih dni, ki splošno niso med najboljšimi; sicer pa zaposlenost ni slabša kot je bila v preteklih mesecih. Eksport železne industrije gre sedaj pretežno v balkanske dežele, tudi z angleškim štrajkom se je češka železna industrija precej okoristila. Z zanimanjem opazujejo Čehi pogajanja o mednarodnem železnem kartelu, ne da

bi se jih bili doslej naravnost udeležili. Pristop Češkoslovaške h kartelu bo postal aktualen šele potem, ko se bodo definitivno zedinile glavne štiri predkupejske dežele, Nemčija, Francija, Belgija in Luksemburška. Končnega odgovora teh štirih dežel pričakujejo sredi septembra in mislijo, da se bo nato novi kartel obrnil tudi na druge dežele železne industrije glede njih pristopa, tako tudi na Češkoslovaško. Odgovor teh dežel bo seveda odvisen od pogojev, ki jih bo stavil kartel. Tudi Ogrski čakajo, kdaj bo prišel pravi čas. Njih gospodarski krogi zasledujejo pogajanja prav tako z največjo pozornostjo kot Čehi. Ogrske tovarne, na čelu jim podjetje Rima, bi na vsak način rade pristopile h kartelu. Na Ogrskem so se podjetja železne industrije o pristopu že posvetovala in so po temeljiti presoji položaja sklenile ukrepitev vseh korakov za pristop h kartelu. Odločilno za ogrsko industrijo je, da si hoče osvojiti balkanski trg. Računijo s tem, da kartel ne bo uredil samo produkcije, temveč da bo razdelil tudi prodajne trge. Pri tej razdelitvi upajo Ogrji na dodelitev Balkana in bi potem lahko tam brez konkurence nastopili in utrdili svoje pozicije. Državne ogrske tovarne železa so pa proti vstopu v kartel in hočejo izven kartela začeti konkurenčni boj za Balkan. Bo postalo zelo zanimivo, zlasti še, ker tudi Čehi ne bodo hoteli tega trga izpustiti in bi si ga prav tako tudi Nemci radi zagotovili.

Češka porcelanska industrija. Eksport češkega porcelana je šel v poletnih mesecih napram zimskim precej nazaj. Nazadovanje je posledica zelo občutne konkurence francoske in nemške porcelanske industrije. Francija je bila tudi najboljše odjemalka češkega porcelana, a padec franka je ves češki eksport v Francijo zavrl. Nasprotno so pa francoske tovarne porabile padec franka za zvišano konkurenco na inozemskih prodajnih trgih, tako da glede cene češki porcelan ni mogel konkurirati. Tudi nemški porcelan je cenejši kot češki in ga izrija. Povprečno računijo, da so delali obrati v poletnih mesecih za ca. 20% manj kot v zimskih in mislijo, da bodo morali produkcijo še nadalje reducirati. Že samo eksport v Anglijo in Severno Ameriko je napram zimskim mesecem bil za 3 milijone Kč manjši, v Holandiji za ca. 300.000 Kč itd.

Francosi o železnem kartelu. »Matine« razpravlja o evropski železni produkciji in pravi: »Mednarodna pogajanja o kartelu so ostala zato več mesecev brez uspeha, ker je njih veljavnost odvisna od dogovora glede omejitve železne produkcije. Sedaj so se pa zedinili in bo podpisan nov dogovor, ki bo evropsko železno produkcijo uredil in omejil. Franciji ni treba ustaviti nobenega plavža, a se vseeno zaveže, da svoje produkcije ne bo dvigala na nespameten način. Cene evropskega železa bodo stabilizirane. Pogajanja bodo odprla pot do drugih nadaljnjih gospodarskih dogovorov. To je stvar velikega pomena; to ni samo trgovska politika, temveč prava politika in pravi način, da se prepreči vojna, ki je za marsikoga samo trgovska kupčija, da z izdelovanjem topov in streliva zamenjava kri z zlatom. — Dobro, da pride tak nacionalen list, kot je »Matine«, enkrat do pravega spoznanja. Zadnja vojska med Grki in Turki na primer se je vršila samo zato, ker je imela francoska tvrdka Schneider-Creuzot iz svetovne vojske celo kopo topov, streliva itd. in ni vedela, kam z njimi. Pa je šel denar ven v svet, nacionalizem je bil nasčevan, Grki in Turki so se sprijeli, Schneider je obema enako topove prodajal in kasiral denar, zraven je pa tekla kri nedolžnih družinskih očetov itd.

Poljedelski stroji v Bolgariji. Bolgarska komisija je naročila na Češkem pri tamošnji železni industriji poljedelskih strojev za 10 milijonov levov = 2.450.000 Kč. Naročila so razdelili na več trdk. Bolgarska vlada bo dala stroje na razpolago bolgarskim kmetom v svrhu zboljšanja njih gospodarstva. V drugem članku poročamo, da gre eksport češkoslovaške železne industrije v prvi vrsti v balkanske dežele.

Češkoslovaška tekstilna industrija. V treh tekstilnih zvezah na Češkoslovaškem je združenih 115.000 članov. Zastopniki so imeli v Pragi konferenco, kako bi likvidirali krizo v tekstilni industriji. Zastopnike so poslali na konfe-

renco tudi ministrsko predsedstvo, trgovsko ministrstvo in ministrstvo za socialno skrbstvo. Namen konference je bil, da se razloži vladni katastrofalni položaj češkega tekstilnega delavstva. Nastopili so trije referenti in so vsi trije slikali stisko tekstilnih delavcev, povzročeno po brezposelnosti; poudarjali so, da so blaginje za brezposelne prazne in da izkazujejo celo znatne deficite. Konferenca je predlagala vladni te-le konkretne predloge: 1. Trem tekstilnim zvezam da država z upoštevanjem njih moči in števila brezposelnih primerne predjume, da lahko izplačajo brezposelsko podporo v dosednji izmeri. Odplačilo se bo izvršilo ko bodo imele brezposelske blaginje zadosti lastnih sredstev. Vlada naj pošlje takoj k zvezam posebno komisijo, ki bo preštudirala vzroke brezposelnosti in stroške za podporo. 2. Podpora naj se izplača takoj po predložilni računov. 3. Država naj poplača zvezam dosedanje upravne stroške in naj jim da enkratni nabavni znesek za napravo in izvedbo brezposelnega podpiranja. 4. Oni delavci, ki nimajo dela do enega tedna, naj dobijo posebno podporo, za katero naj dajo sredstva država, podjetniki, občine in okraj. — Konferenca je izrazila upanje, da bo priskočila država takoj na pomoč.

Industrijsko koncentracijsko gibanje v Nemčiji. V »Hamburger Wirtschaftsdiens« je izšel pregled, ki nam pravi, da je šlo koncentracijsko gibanje v nemški industriji vseh panog v juliju spet izdatno naprej. Od novih dogovorov imenujejo zlasti enega o žicah in o raznih jeklenih izdelkih, dalje fuzije in kartele v industriji mila, vžigalic, glasovirjev, umetne svile, cinka. Tudi v ladjedelski industriji pomeni dogovor Htpag-Lloyd velik korak naprej.

Solunski trust moke je izzval veliko zanimanje trgovskih in industrijskih krogov Stare Grške in tudi vlada mu je začela posvečati posebno pozornost. Navidezno se je trust ustanovil v svrhu zaščite domače mlinarske industrije, stvarno pa je dala povod za ustanovitev trusta tendenca združenih lastnikov mlinov in trgovcev z moko, da izključijo inozemsko, zlasti ameriško konkurenco, in da si tako ustanovijo privilegirano pozicijo na solunskem trgu. Prvi impulz za ustanovitev trusta so dali lastniki mlinov, ker jim je ameriška konkurenca delala take težave, da so mogli producirati komaj 1000 vreč dnevno. Zato so s 13 največjimi solunskimi uvozniki moke sklenili trust pod sledečimi pogoji: uvozniki moke smejo uvoziti samo toliko moke, kolikor bo neobhodno potrebno za pokritje tekočih potreb solunskega tržišča, ne da bi smeli zbirati zaloge, a zato se lastniki mlinov zavežejo, da jim kot kompenzacijo dobavijo za 250.000 drahem moke mesečno. Določena je kazen 1 milijona drahem za uvoznike in 750 tisoč drahem za mlinarje, ako bi kršili določila trusta.

Razredna loterija osnuje lastno tiskarno. Kakor se čuje, namerava razredna loterija osnovati lastno tiskarno. Da se misli v času najhujše krize, ko vse tiskarne komaj obratujejo, na osnovanje nove državne tiskarne, kaže v najboljši luči smotrenost in dalekovidnost gospodarske politike naše vlade.

Denarstvo.

Za črtanje medzavezniških dolgov. Na nekem zborovanju se je bivši vojni minister Baker potegoval za črtanje medzavezniških dolgov. Rekel je, da ne more razumeti, kako naj svet še ostane v trgovinskih stikih z Združenimi državami v prihodnjih 62 letih, če bodo ves ta čas industrije dolžnikov v hudih stiskah, ker bodo morale posamezne države plačevati ogromne vsote Ameriki.

Prodajanje in kupovanje inozemskih obveznic prepovedano. Minister za finance je prepovedal z odločbo z dne 2. avgusta 1926 prodajati in kupovati v naši državi vse vrste loterijskih obveznic inozemskih državnih posojil. Za kupovanje in prodajanje vseh inozemskih obveznic je potrebna posebna dovolitev ministrstva za finance — generalne direktorije državnih dolgov.

Obrt.

»Knjigovodstvo za oblačilne obrte«. Pod tem naslovom je izšla te dni nova knjiga, katero je založila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Knjigo je s posebnim ozircom na potrebe čevljarstva, dežnikarstva, klobučarstva, krojaštva, krznarstva in rokavičarstva spisal priznani strokovnjak profesor Henrik Podkrajšek. V knjigi je knjigovodstvo, katero rabi oblačilna stroka, ki hoče napredovati, jako pregledno sestavljena. Knjiga obravnava uvodoma glavne pojme knjigovodstva. Preko polovice knjige pa obsegajo zgledi in naploge za mali obrt. Namenjena ni torej samo za učence obrtnih nadaljevalnih šol, ampak tudi za samostojne obrtnike, ki hočejo imeti pregledno zbrane podatke o knjigovodstvu svoje stroke. S pridom bo pa knjiga služila tudi učiteljem na obrtnih nadaljevalnih šolah, ker jim bo izdatno olajšala pouk. Knjiga se naroča naravnost pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter stane 32 Din.

Promet.

Nov prekoceanski parnik v naši morarici. »Atlantska plovlitba Ivo Račić d. d.« ju kupila bivši angleški parnik »Hosac«, ki vsebuje 5226 bruto ton in je bil zgrajen leta 1918. Na parniku, ki je prekrščen na ime »Nemanja«, se je izobesila naša narodna zastava dne 12. t. m. Parnik v kratkem nastopi svojo prvo pot v Severno Ameriko.

RAZNO.

Velika mednarodna razstava (sejem) v Solunu se vrši od 1. do 15. oktobra t. l. Vsi razstavljalci imajo popust na železnica za prevoz blaga in potrebnega osebja. Blago, namenjeno za razstavo, ne plača uvozne carine, razen, če ostane po končani razstavi v Grčiji. Za viza se plača polovična taksa.

Za potnike v Grčijo. Po naredbi grškega ministrstva notranjih del, mora imeti vsak potnik ob prehodu meje v Grčijo pri sebi iznos najmanj 4500 drahem (Din 3300) ali protivrednost v katerikoli valuti. Potniki, ki ne bodo posedovali vsak navedenega iznosa, ne bodo puščeni v Grčijo, tudi ako bi imeli potne listine in konzularni vizum v redu.

Za angleškega konzula je imenovan g. Guy Henri Bullock, ki je dobil že tudi eksekvatur od naše vlade.

Za 25-letno jubilejno vrtnarsko razstavo v Poznanju, katera se vrši od dne 25. septembra do 3. oktobra 1926, je naše prometno ministrstvo dovolilo 50% popust na železnica kraljevine SHS in to za brze, osebne in mešane vlake izvzemši SOE. Rešenje z dne 5. avgusta 1926 K. O. Br. 7798/26. Legitimacije, kakor tudi vsa brezplačna pojasnila daje gosp. R. Golebiowski, Ljubljana, Stari trg 19/II, Telefon 497.

Vrtnarska razstava na pokrajinski razstavi »Ljubljana v jeseni« se res lahko imenuje razstava trgovskih vrtnarjev v Ljubljani. Zastopane bodo povetlične cvetlice, katere nas razveseljujejo jeseni in pozimi. Med te spadajo posebno nežne in ljubke ciklame. Ni je skoro cvetlice, katera bi imela toliko ljubiteljev, kakor ravno ciklama. Škoda le, da umetno vzgojeni manjka prijetnega duha, kot ga ima njena ponižna gozdna sestrice. V drugo vrsto in med najbolj vztrajno cvetoče cvetke spada pa Primula obconica. Teh je mnogo vrst in različnih bary. Če jo samo nekoliko negujemo, nam to pozornost bogato poplača s skoro celoletnim cvetenjem. Ker bo razstavljenih še mnogo drugih rastlin in ostalih lončnic, posebno pa pestrega cvetja, vezanega v vseh oblikah in aranžmanih, bo ogled razstave gotovo največji užitek za vsakega ljubitelja cvetja.

Delavci, ki hočejo potovati v Grčijo, da si najdejo tam zaposlenje, morajo pred potovanjem prositi dovoljenja grško ministrstvo inostranih del v Atenah. Prošnje je vložiti preko grškega generalnega konzulata v Zagrebu ali neposredno na grško ministrstvo inostranih del. V prošnji je navesti vrsto zaposlitve, kojo se išče, dosedanje zanimanje in čas, za koji se išče zaposlenje.

Psi jamarji na letošnji ljubljanski razstavi. Med pse jamarje štejemo lovske pse, ki jih uporabljamo za izganjanje lisic in jazbecov iz jam. Za ta posel sta najbolj prikladna jazbečar in terrier. Obe pasmi imata več vrst. Poznamo vrste jazbečarjev kar se dlake tiče in sicer a) kratkodlakega, b) resastega in c) dolgodlakega. Po barvi pa jih delimo v črne, rdeče, tigraste, da celo bele jaz-

bečarje. Pri nas ni sicer videti mnogo jazbečarjev, ali vendar srečamo tu pa tam prav lepe živali. Upamo, da se bodo na razstavi 8. in 9. septembra zbrali vsi smrtni sovražniki lisic in jazbecov.

Poljska in Rusija. Poljska brzojavna agencija poroča: V zvezi z razgovori, ki se vrše ob severo-zapadni meji Sovjetske Unije, in vlado ZSSR za sklenitev pogodbe mirnega sosedstva in mirne poravnave sporov, je sovjetski poslanik v Varšavi predložil poljskemu znanjenu ministru Zaleskemu pred njihovim odhodom v Zenevo načrt za rusko-poljsko pogodbo. V tem načrtu je obrazloženo stališče sovjetske vlade glede tega vprašanja. Načrt, kateremu so priložene listine, ki bodo služile za nadaljnja pogajanja, bo sporočen vladam, ki so v tem vprašanju zainteresirane. Po povratku zunanjega ministra Zaleskega iz Zeneve bo vlada natančno proučila predloge sovjetske vlade. Do sedaj še ni določeno, kedaj se bo Zaleski podal v Moskvo, da vrne obisk, ki ga je lanskega leta napravil Trocki v Varšavi. To potovanje poljskega zunanjega ministra v Moskvo ni v nikaki zvezi z zgoraj omenjenimi pogajanjmi.

Ljubljanska borza.

1. septembra 1926.

Blago: Bukova drva, suha, zdrava, feo nakladalna postaja bl. 18; hrastova drva, suha, zdrava, feo nakl. post. bl. 16.50; hrastovi pragoči, 2.20 m, 14x20 cm, feo vag. meja, 1 vag., den. 27, bl. 27, zaklj. 27; trami merk., monte, po notl, feo vag. meja den. 245; bukovice letvice 27x27, 1 m oz. 1.10 m, večina od 1 m, feo vag. meja den. 650; pšenica nova, feo nakl. post. bl. 267.50; pšenica dom., nova, feo nakl. post. bl. 285; koruza, feo vag. nakl. post. bl. 175; rž, domača, feo nakl. post. bl. 205; otrobi srednji, feo slov. post. bl. 155; oves novi, feo nakl. post. bl. 155; fižol beli, novi, feo vag. nakl. post. bl. 200; krompir rani, feo vag. slov. post. bl. 95; laneno seme, feo Ljubljana den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana den. 370; seno sladko, stisnjeno, feo vag. slov. post. bl. 100.

Vrednote: Invest. pos. iz l. 1921 den. 75, bl. 78; Vojna škoda den. 297; zast. listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; kom. zad. Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska pos. den. 193, bl. 194, zaklj. 194; Ljublj. kred. banka den. 170; Merkantilna banka den. 90, bl. 96; Prva hrv. šted. den. 865, bl. 867; Slavenska banka den. 50; Kred. zavod den. 165, bl. 167; Stroj. tov. in liv. den. 112, bl. 113; Papirnice Vevče den. 108; Stavbna družba den. 55, bl. 65; Šešir den. 103.

TRŽNA POROČILA.

Ljubljanski živinski sejem (1. t. m.). Dogen razmeroma velik. Cene stabilne. Notirali so za kg žive teže: voli I. 8, II. 7.50, III. 7, krave 5—7, klobasice 3—4, teleta 6—8 Din. Prasci za rejo so se trgovali po 200 do 300 Din za komad.

Kovinski trg okoli 20. avgusta. Ameriško kapaciteto so cenili na 89%, za 6% več kot teden prej. To zvišanje je tem značilnejše, če pomislimo, da je kupčija v tem letnem času navadno slabša! Obseg novih naročil je prav zadovoljiv. Letos so importirali doslej na mesec povprečno 53.000 ton železa, dosti več kot lani. — Splošna tendenca evropskega eksportnega trga je dobra, vseeno pa so bile cene na višini prejšnjega tedna. Francoska konkurenca na svetovnem trgu ponehuje, in se zdi, da prihajajo Nemci na njeno mesto. Belgijske in luksemburške tovarne so zaenkrat z naročili še dobro preskrbljene. Kupčije na eksportnem evropskem trgu so se sklepale po tehle cenah: železo v palicah 4 funte in 15 šilingov, valjana žica 5/5, surova pločevina 5/4, srednja 6/12, fina 8 do 9. Sicer se pa položaj na evropskem železnem in jeklenem trgu ni nič spremenil. Angleški rudarski štrajk, pravijo, se bliža vendarle likvidaciji, kar bi angleškemu gospodarstvu seveda v izredni meri prav prišlo. Kajti ovire, ki se stavljajo angleški kovinski industriji in trgovini, so zmeraj večje. Zaloge surovega železa so padle na minimum, in 11 plavžev, ki so 20. avgusta še delali, angleške potrebe pač ne more kriti. Zato se prodaja v Angliji zmeraj več inozemskega železa; pošiljave, ki jih je zadrževal štrajk pristaniških delavcev v Antwerpju,

prihajajo sedaj redno. Tega ravno se Angleži tudi za bodočnost bojijo, da domače blago ne bo več moglo izriniti inozemskega, tudi na Angleškem ne. Za angleško industrijo je prav zelo neprijetno, da ravno sedaj ne more konkurirati. Belgijske, francoske in luksemburške tovarne so za par mesecev z naročili preskrbljene in trg je prepuščen pravzaprav izključno le nemški konkurenci. Veliko je od tega odvisno, kako hitro se bo znala po končanem štrajku angleška industrija prilagoditi spremenjenim razmeram, kako hitro bo šla s sedanjimi cenami dol. Kajti na višini, ki jo imajo cene na Angleškem sedaj, se nikakor ne bodo mogle držati. Domače cene so bile okoli 20. avgusta nespremenjene in so notirale: Cleveland št. 1 šilingov 92 pence 6, št. 3 št. 90, št. 4 št. 89. V juliju je šel že prej minimalni izvoz še nadalje nazaj in je znašal samo 6740 ton napram 23 tisoč tonam v juniju. Polfabrikatov so napravili v juniju 44.000 ton, v juliju pa 33.000. — Na francoskem trgu se posledice zvišane valute že dobro poznajo. Kredita je zmeraj manj, vse gospodarsko življenje zelo trpi. To smo že omenili v nekem poročilu o Banque de France. Vidi se, da je šel frank prehitro kvišku. Železna in jeklena produkcija je pa že zmeraj na visoki stopnji, zlasti za eksport. Kovinska eksportna trgovina je precej aktivna, pričakujejo pa zvišanja cen. Valjarne, ki nimajo lastnih jeklarn, težko dobivajo material. Cene na domačem trgu so bile sledeče: surova pločevina 1050 do 1070 fr. frankov, srednja 1380, fina 1700 za tono. — O Belgiji smo že govorili, tendenca je zadovoljiva, dobro je zlasti povpraševanje po surovem železu in po polfabrikatih, manj po jeklu. Pločevina je trdna. Notacije okoli 20. avgusta: železo v palicah 900 belg. frankov, tračnice 950, surova pločevina 1000, srednja 1050, fina 1200 do 1300. — Luksemburžani so dobili spet večja naročila, cene so bile iste kot teden prej. — Položaj na Češkem je slejkoprej normalen. Nepojasnjeni položaj na svetovnem železnem trgu pač ne more dvigniti nakupnega veselja domačega konsuma, in ni v bodočih tednih pričakovati nikakšnega zboljšanja. Prav malo se je sicer tendenca popravila, a še nikakor ne more dvigniti zaposlenosti na zadovoljiv način. — Na Nemškem traja trdnejša tendenca zadnjih tednov kar naprej. Sedaj je gotovo, da se položaj železnega in jeklenega trga boljša. Cene so ostale nespremenjene, a je verjetno, da jih bodo nekatere tovarne dvignile. Bile so pa te: železo v palicah 134 mark, valjana

žica 139 itd. Aktivna politika nemškega trsta se v gospodarstvu zelo pozna. — Od italijanskega železnega in jeklenega trga prihajajo v zadnjem času bolj ugodna poročila in tudi bodočnost slikajo kot zadovoljivo. Večja naročila pričakujejo zlasti od železnice, ki so doslej le malo naročila.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave: Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. septembra t. l. ponudbe za dobavo 600 kg ležiščne volne, za dobavo 30 kg modre kisline, za dobavo 300 kom. plošč iz plavljenega železa; do 7. septembra t. l. za dobavo 50 komadov kretinskih pragov, za dobavo 1000 kom. nalučnikov za stenjske gorilce, za dobavo 45 kg usnja, za dobavo 3000 kom. vžigalnih kapic; do 10. septembra t. l. za dobavo »klinker« plošč, za dobavo materiala za vozne snažilce, za dobavo 5000 kg kalcinirane sode, za dobavo inventarja za vozne snažilce. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 4. septembra t. l. ponudbe za dobavo raznega materiala (klingerit in gumitešnila, smirkovo platno itd.) do 11. septembra t. l. pa za dobavo 130 m³ janskega lesa. Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 7. septembra t. l. ponudbe za dobavo 20.000 kg cementa. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe za oddajo del in za dobavo 150 raznih sodov in 400 kom. zložljivih stelo in miz. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. do 17. septembra t. l. pri komandi mesta v Gospiču, Bihaču, pri komandi 26. pešadijskega polka v Sisku, pri komandi otočarskega vojnega okroga v Otočacu in pri komandi 25. artilerijskega polka v Petrinji glede dobave mesa za čas od 1. oktobra t. l. do konca marca 1927. Dne 13. septembra t. l. pri intendanturi Vrbaške divizijske oblasti v Banji Luki glede dobave 396 tisoč kilogramov ovsa. Dne 14. septembra pri stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave živil (bela moka, suhe sljive, riž, fižol, ješprenček, makaroni, sladkor kristalni, meso, mleko, zemljice itd.) Dne 15. do 18. septembra t. l. pri intendanturi komade Savske divizijske oblasti v Zagrebu, pri komandi vojnega okroga v Varaždinu in Karlovcu, pri komandah mesta na Sušaku, v Dolnji Lendavi ter Murški Soboti glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1926 ter do 1.

aprila 1927. Dne 15. septembra t. l. pri komandi mariborskega vojnega okroga v Mariboru in pri komandi mesta v Ptuj, dne 16. septembra t. l. pri komandi celjskega vojnega okroga in pri komandi mesta v Slov. Bistrici, dne 17. septembra pa pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1926 do 31. marca 1927. Dne 17. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznih kovin (svinčene plombe, baker v palicah, razne pločevine, kositer, bela kovina, svinec, bakrene cevi itd.), glede dobave ščetarskega materiala; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 26.000 kg raznega železa, glede dobave sanitetnega (obvezilnega) materiala in instrumentov; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave žičnih žebeljev; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave kretin. Dne 18. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave svinca in drobnega kovinastega materiala; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave tračnih vijakov, žebeljev in podložnih plošč za gornji ustroj; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave strešne opeke ter glede dobave strešnega škrlja. Dne 20. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave prožnic (Stockschienen) izogibalšč, poldložnih plošč in drugega drobnega materiala za gornji ustroj; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 140.000 kg cementa, glede dobave 60.000 kom. zidne opeke; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave steklastega materiala, glede dobave usnjenega materiala in drobnega tapetniške in tekstilne robe ter glede dobave drobnega kovinastega materiala (kositer v palicah 100 kom., pločevina, bela kovina, svinec, svinčene cevi itd.). Dne 21. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih skretnic, tračnih vijakov in drugega drobnega materiala za gornji ustroj. Dne 22. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave tolčenega in janskega gramoza ter glede dobave 8800 kg modre galice; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave peska za lokomotive ter glede dobave telegrafskega materiala (3000 kg plavega kamna, 50.000 kom. papirnatih trakov, 300 kg salmijaka v prahu, 30 kg indigo barve); pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega materiala za gornji ustroj. Dne 23. septembra t. l. pri direkciji državnih

železnic v Sarajevu glede dobave tračnic in pripadajočih delov, pri direkciji v Ljubljani glede dobave 700 kg orodnega jekla ter glede dobave 300 ton strojnega peska (Schlackensand), pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 10.000 kg bele pšenične moke tipa No. »0« in 10.000 kg tipa No. »2«; pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 200 delovnih halj; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave križišč, izogibalšč, tračnih žebeljev in drugega drobnega materiala za gornji ustroj. Dne 24. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave svetlopisnega papirja, 50 rol »Ozalid« in amonijakovega cveta; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 1000 kg vazelina in 225 kg terpentinskega olja; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih vijakov in matic. Dne 25. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih vijakov in matic. Dne 25. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 400 komadov steklene opeke; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega materiala (žage za kovine) (Bandsäge), 2600 kom. lopat za premog in za tenderje, 800 m železa za autogeno varenje in 800 m jeklenih vrvi.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Nabavo različnih oljnatih barv in firneža, razpisuje direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani. Drazba bo dne 11. oktobra 1926 ob 11. uri dopoldne v pisarni ekonomskega odseka direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, I. nadstropje, soba št. 42. Drazba se sme udeležiti vsak, ki izpolni pogoje čl. 13, točka 6. pravilnika k zak. o drž. rač. in ki položi 5% no ali če je inozemec 10% no jamčevino najkasneje na dan drazbe do 10. ure pri pomožnem uradu direkcije. Ponudbe, ki morajo biti kolokovane s 100 Din in predložene v zapečatenem ovitku z napisom: »Ponudba trvdke za dobavo različnih oljnatih barv in firneža«, sprejema določena komisija na dan drazbe do 11. ure. Cene morajo biti napisane različno v številkah in besedah in se razumejo v dinarjih, ocarinjeno, z zavezo in prevoznimi stroški vred, franko skladišče direkcije. Pogoji se lahko vpogledajo vsak delavnik od 8. do 13. ure v tehnični sekciji direkcije soba 75.

Edino šivalni stroji in najboljše kolesa za ročno, obrtno in industrijsko so le
JOS. PETELINCA
Najnižje cene! Tudi na obroke!
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v voženju brezplačno. — Večletna garancija.

Veletrgovina

A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko in deželne pridelke raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dlave z električnim obratom.

CENIK NA RAZPOLAGO!

Oglejte si

bogato zalogo nogavice in rokavice za dame, gospode in otroke, vezonine, našivkov in čipk ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebščin za hišne vilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINCA
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi levo.

Nabava drv.

Pri Komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani se bo vršila dne 25. septembra 1926 ob 11. uri druga javna ustmena licitacija

za nabavo 300 kubičnih metrov drv, potrebnih za Ljubljano. Pogoji se morejo vpogledati vsak dan med uradnimi urami pri navedeni Komandi.

Kavcije je položiti 5% od celokupne vrednosti nabave (tuji državljeni 10%).

E. br. 10.302. Iz pisarne komande 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani, 30. avgusta 1926.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrtni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Trgovci, inse irajte v Trgovskem listu!

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri poš. čak. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.